

Ludo Lievens, Lievens & Co Consulting

EEN ERFENIS KRIJGEN: “VIJGEN NA PASEN” IS ER EEN OPLOSSING?

Wachten op een erfenis is in de meeste gevallen geen optie, gezien:

- De torenhoge verervingtaks, nl. een “aanslag” tot 27%;
- De lange levensverwachting van de erflaters (gemiddeld vrouw 82,5 jaar en man 78,4 jaar).

De successie- en schenkingsrechten zijn in België reeds enige tijd geregionaliseerd. Deze bijdrage beperkt zich tot de toepassing in het Vlaamse Gewest.

Successierechten = onteigening

Het tarief van de successierechten in rechte lijn, tussen echtgenoten en samenwonenden in het Vlaams Gewest is weergegeven in onderstaande tabel:

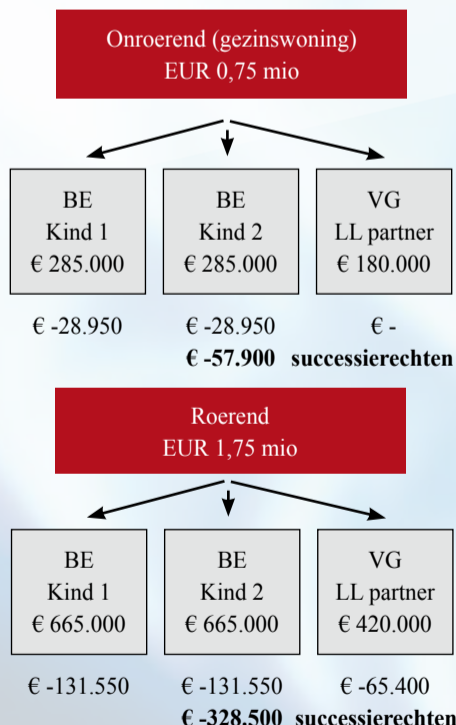
Schijf	Tarief	Bedrag
0 - 50.000	3%	1.500
50.000 - 250.000	9%	18.000
250.000 - ...	27%	...

19.500 = 7,8%

Het tarief van de successierechten tussen broers en zussen en andere personen is ook progressief en bedraagt 65% vanaf EUR 125.000.

- De successierechten worden geheven op het erfdeel van elke erfgenaam **afzonderlijk**. Hoe meer erfgenamen in rechte lijn, hoe lager de successierechten omdat elke erfgenaam van de laagste schijven kan genieten.
- De successierechten worden geheven in schijven op het roerend en het onroerend vermogen **afzonderlijk**. Bijgevolg is het voordeliger dat de nalatenschap bestaat uit een gedeelte roerende en een gedeelte onroerende goederen, gezien de laagste schijven in dat geval twee keer uitgeput worden.
- De vererving van de **gezinswoning** is vrijgesteld, in de mate dat deze wordt toebedeeld aan de langstlevende echtgeno(o)t(e) of samenwonende partner (hierna “LL partner”).

Vermogen = EUR 5 mio
Nalatenschap = EUR 2,5 mio
Wettelijk stelsel (volledig vermogen in gemeenschap)

BE = Blote Eigendom

VG = Vruchtgebruik (24% - leeftijd LL echtgenoot = 70j)

Door het openvallen van de nalatenschap van één van de twee echtgenoten/samenwonenden, wordt een belangrijk deel van het familiaal vermogen afgeroomd. Bovendien hebben de erfgenamen niet altijd de nodige middelen beschikbaar om de successierechten te betalen en zijn er bij het overlijden van de langstlevende ook op het overige deel successierechten verschuldigd. Een voorafgaande vermogensoverdracht naar de erfgenamen toe, kan hier een oplossing bieden.

Schenking = tussentijdse vermogensoverdracht

Er is sprake van een schenking als:

- de schenker (bv. de ouder) de intentie heeft om iemand anders, de begiftigde (bv. de kinderen) te begunstigen,
- er een uitdrukkelijke vrijgevigheidsgedachte (“animus donandi”) aan de basis ligt (geen tegenprestatie),
- de schenking aanvaard wordt door de begiftigde.

Een schenking is onherroepelijk en de schenker verliest het volledige eigendomsrecht over de geschonken goederen. Gezien het drastisch karakter van deze daad, opteert de schenker in de praktijk vaak om enkele bijkomende voorwaarden te koppelen aan de schenking, bijvoorbeeld:

- voorbehoud van vruchtgebruik: dit wil zeggen dat de opbrengsten (dividenden, interesten, etc ...) en het zeggenschap toekomen aan de ouder-schenker.
- verbod om de geschonken goederen in te brengen in de huwge-meenschap/partnership of in een onverdeeldheid.
- beding van terugkeer: dit wil zeggen dat in geval van vooroverlijden van één van de kinderen, het geschonkene terugkomt aan de ouder-schenker zonder dat er successierechten verschuldigd zijn (eventueel beperkt in de tijd).
- Etc.

Een schenking kan gecombineerd worden met de inbreng in een controlevehikel (burgerlijke maatschap, stichting, etc.), om de zeggenschap nog gedurende een bepaalde periode te verankeren bij de ouder-schenker.

Mogelijkheden

De schenkingsrechten die van toepassing zijn op onroerende goederen, zijn van die aard dat er in vele gevallen geen grote besparing kan gerealiseerd worden door een schenking (24% vanaf EUR 250.000 en 30% vanaf EUR 500.000 in rechte lijn).

Er zijn verschillende manieren om een schenking van roerende goederen te realiseren.

1. Gratis schenking

a) De handgift / bankgift

Een eerste alternatief bestaat erin om de roerende goederen te schenken via handgift. De handgift gebeurt onderhands (zonder tussenkomst van de notaris) en er zijn geen schenkingsrechten verschuldigd. Deze schenking kan in principe niet onder voorbehoud van vruchtgebruik.

De handgift heeft evenwel als nadeel dat – indien de schenker komt te overlijden binnen een periode van drie jaar na de schenking – de geschonken goederen terug in aanmerking komen voor de berekening van de nalatenschap en hierop successierechten zullen verschuldigd zijn. Hiervoor is het belangrijk dat een vaste datum kan bewezen worden.

Een alternatief voor de handgift is de bankgift, nl. de overschrijving van geld of effecten van de ene bankrekening naar de andere bankrekening. Een bankgift heeft als voordeel dat het bewijs van de vaste datum minder problemen stelt, gezien de datum kan bewezen worden aan de hand van de bankoverschrijving.

Aangezien zowel de handgift als de bankgift zonder tussenkomst van de notaris gebeuren is het van groot belang dat de spelregels correct worden nageleefd en de formaliteiten met de nodige voorzichtigheid worden opgesteld (bv. brieven, overschrijving), om te vermijden dat de schenking later nietig kan worden verklaard.

--> Bv.: de overschrijving van de schenker (bv. de ouders) aan de begiftigde (bv. de kinderen) bij een bankgift mag géén verwijzing naar een “schenking” bevatten.

b) Schenking voor buitenlandse notaris

Een tweede alternatief bestaat erin de schenking van de roerende

goederen via Nederlandse notaris te realiseren. Op deze manier wordt het bewijs van de vaste datum geleverd gezien de notariële akte een vaste datum heeft (van belang voor de periode van drie jaar). Bovendien kunnen aan een schenking via Nederlandse akte bijkomende voorwaarden gekoppeld worden, o.a. onder voorbehoud van vruchtgebruik.

Op de schenking via Nederlandse notaris zijn er geen schenkingsrechten verschuldigd, tenzij er een overlijden is binnen een periode van drie jaar na de schenking. In dit laatste geval wordt de waarde van de geschonken goederen terug opgenomen in de nalatenschap voor de heffing van de successierechten.

“Gratis” schenking	Handgift	Bankgift	Nederlandse notaris
Voordelen	- Geen schenkingsrecht	- Geen schenkingsrecht - Vaste datum	- Geen schenkingsrecht - Vaste datum - Vruchtgebruik behouden
Nadelen	Successierechten indien overlijden binnen 3 jaar		

2. Schenking aan 3% / 7%

Schenking van roerende goederen voor een Belgische notaris kan aan het eenvormig tarief (ongeacht de grootte van de waarde) van:

- 3% in rechte lijn en tussen echtgenoten/samenwonenden; en
- 7% voor alle andere.

Aan een schenking voor Belgische notaris hangt dus een prijskaartje in vergelijking met de “gratis” schenking, maar deze biedt als grote voordeel dat de geschonken goederen niet in de successie vallen als de schenker komt te overlijden binnen de drie jaar na de schenking.

Uitzondering: vererving en schenking van de familiale onderneming

Sinds 1 januari 2012 is een nieuwe regeling van kracht in het Vlaams Gewest voor de overdracht van familiale ondernemingen. De Vlaamse decreetgever heeft de bedoeling om bedrijfsleiders te stimuleren om hun onderneming onder levenden te schenken.

Voortaan geldt een nultarief in de schenkingsrechten. In de successie worden familiale ondernemingen opnieuw belastbaar, zij het aan een verlaagd tarief, nl. 3% bij vererving in rechte lijn of tussen echtgenoten of samenwonenden en 7% bij vererving tussen anderen.

Om schenkingen via buitenlandse notaris of zonder tussenkomst van notaris (handgift/bankgift) te ontmoedigen werd de zogenaamde verdachte periode vóór overlijden (gedurende de welke schenkingen belast worden in de successie) **verlengd van 3 jaar tot 7 jaar** voor wat betreft familiale ondernemingen.

In grote lijnen beoogt deze regeling niet de overdracht van vastgoed- en/of patrimoniumvennootschappen.

Conclusie

Een tijdige successieplanning is cruciaal om het familiaal vermogen te vrijwaren. De schenking is hierbij een nuttig instrument. Via de schenking kan het vermogen op een gefaseerde wijze overgaan naar de volgende generatie(s).

De recente aanpassing van de regeling inzake de overdracht van de familiale onderneming met een schenkingsrecht van 0%, biedt een opportuniteit om de overdracht naar de volgende generatie / overnemers **belastingvrij** te laten gebeuren.

Ludo Lievens
Vennoot-Belastingconsulent
Lievens & Co Consulting
Corporate Finance
www.lievens.be

LIEVENS & Co Consulting
Corporate Finance
www.lievens.be

Wittemolenstraat 47, 8200 BRUGGE
Bischoffsheimlaan 36, 1000 BRUSSEL